

CRISTIANISME I CULTURES DE FUTUR

Joan Surroca i Sens

CRISTIANISME I CULTURES DE FUTUR

Joan Surroca i Sens

Col·lecció TEXTOS

Edita: Institut Superior de Ciències Religioses

Ronda de Francesc Camprodon, 2. Vic

Disseny: Raimon Casals

Imprès a Gràfiques Diac. Vic

Dipòsit legal: B-

CRISTIANISME I CULTURES DE FUTUR

Joan Surroca i Sens

Aquest és el text de la conferència que va ser pronunciada en l'acte de presentació de la col·lecció TEXTOS, que va tenir lloc el dia 30 de març del 2000 a l'Albergueria, Centre de Difusió Cultural del Bisbat de Vic.

1. El cristianisme encarnat

La presentació d'una col·lecció de llibres com la que es fa avui és un acte de fe en el futur. Un acte de fe en un demà on el cristianisme seguirà interpel·lant les consciències de les dones i homes amb aquella pregunta que no ens pot deixar mai indiferents: “On és el teu germà?”. Intentar donar resposta sincera a la qüestió ens fa amatents a reflexions com les de la col·lecció Textos. Tant de bo la col·lecció tingui molts anys de vida amb el convenciment que serà de gran utilitat per aprofundir els coneixements religiosos. Fem vots perquè els títols que es vagin publicant ens animin a endinçar-nos amb valentia pels fèrtils camins de la inseguretat més que no pas per les autopistes ràpides i còmodes, però monòtones, de les certeses absolutes. El cristianisme viscut a la recerca del germà, de la germana, no pot viure's per un mateix, tancat en un estat de complaença. El cristianisme condueix al risc i potser a l'ineludible fracàs. Tal com ens qüestiona Blai Bonet: “O no saps que en la lluita, el fracàs és el fracàs de l'èxit i no el de l'home?”.

L'intent honest de saber “on és el germà” no regala una existència complaent ni estimula una pràctica de mera beneficiència assistencial sense compromís. Descobrir un rostre sofrent porta inevitablement a preguntar-se el per què d'aquell dolor. Amb motiu de la mort d'Helder Câmara ha estat àmpliament propagada una de les seves frases més conegudes:” Si vull ajudar els pobres em diuen que sóc un sant; si pregunto per què existeixen m'anomenen comunista”. Només qui es qüestiona el per què pot aspirar a donar una resposta vàlida. Dic això d'entrada perquè no podem parlar de cristianisme i

cultures de futur sense puntualitzar que és impossible viure el cristianisme al marge d'alguna cultura, un cristianisme descarnat. És des de les mateixes entranyes de la cultura que hom ha de fer l'intent honest de la seva transformació. Potser un dels cristians més lúcids en aquest aspecte va ser Emmanuel Mounier, malauradament massa oblidat. Té un text que il·lustra a la perfecció el que estic dient: “Voler actuar i no abandonar res dels propis principis o no embrutar-se les mans és una contradicció en els termes: expressa un fariseisme egocèntric aferrat a la imatge de si mateix més que no pas al destí comú dels homes”.

Amb el que porto dit hom haurà comprovat que en parlar de cultura no ho faig en el sentit restringit del terme, equivalent a la cultura més refinada i minoritària. Ho faig en un significat ampli i, per entendre'ns, cito una de les definicions més afortunades. És una descripció compresa en la Declaració de Mèxic de l'any 1982, aprovada pels 130 estats participants: “En el seu sentit més ampli, la cultura es pot considerar avui com el conjunt de trets distintius, espirituals i materials, intel·lectuals i afectius, que caracteritzen una societat o un grup social. Engloba, a més de les arts i les lletres, els estils de vida, els drets fonamentals de l'ésser humà, els sistemes de valors, les tradicions i les creences”. És una definició que s'assembla a la que els pares conciliaris varen aprovar a la *Gaudium et Spes*.

És cert que anomenem cristià aquell qui professa la religió de Jesucrist, però som plenament conscients que el pòsit cultural teixit al llarg de 2000 anys d'història ha trasbalsat les cultures arreu on el cristianisme ha arrelat. La fe es converteix en cultura. La paràbola del Bon Samarità o el Sermó de la Muntanya no poden deixar de transformar la societat, el sentit de la vida, els valors, les conductes, etc. També ha afectat aspectes tan diversos i de la vida quotidiana

com el calendari que marca el treball i el descans, l'aliment i el vestir, el dret, l'art, la literatura... . Actualment es pot veure a la National Gallery de Londres una exposició temporal consistent en una selecció de pintures amb el rostre de Crist interpretat al llarg del temps. Queda demostrat que és el personatge més representat de l'art occidental. La majoria de museus tenen com a gruix principal dels seus fons obres inspirades en temàtica cristiana, tot i que la majoria dels seus visitants no són cristians.

2. Reflexió a l'albada del s.XXI

La novetat que nosaltres vivim és el trànsit d'una societat profundament organitzada per la religió a una societat secularitzada. La història de la humanitat i del cristianisme en particular ha viscut molts talls, crisis i proves duríssimes, però mai una situació com la d'aquest tombant de segle i de mil·lenni. En cada moment de la història, en cada àmbit geogràfic, en cada cultura, els homes i les dones s'han de qüestionar quin és el seu paper, quina és la seva missió. La millor manera de preparar el futur és viure el present segons allò que volen que sigui el demà. Els grans canvis que el món ha experimentat en la darrera dècada afecten i comprometen el nostre futur. Segurament que no podrem contestar prou bé els nous reptes si no tenim en compte tres grans transformacions que fan replantejar la manera d'exercir la solidaritat o, si ho preferiu, la de com concretar el gran manament d'estimar que Jesús va deixar als seus deixebles.

El primer gran canvi compromet la nostra manera d'organitzar-nos. La democràcia està malalta. Els vots de les urnes sembla que no afectin la nostra vida quotidiana com abans perquè els governs resultants estan supeditats als interessos de les transnacionals. Cada vegada aquestes megaempreses són més omnipotents gràcies a les fusions continuades que obliguen els competidors a fer el mateix. Certs grups tenen un volum de negocis superior al PNB d'alguns països: el de la General Motors és més important que el PNB de Dinamarca, el de la Toyota és superior al PNB de Portugal, etc. Cap dels dirigents d'aquestes transnacionals ha estat elegit per la ciutadania.

Han de passar comptes als consells d'administració que els exigeixen rendibilitat econòmica i no pas el bé comú, ni esdevenir garants dels valors preuats de llibertat, equitat, concòrdia, etc. Les grans potències econòmiques estan connectades i sovint són propietàries d'influents cadenes mediàtiques, amb la qual cosa administren notícies i generen opinions a les seves convivències.

La globalització, el pensament únic, la fi de la història... són conceptes nous sorgits especialment d'ençà de la caiguda del mur de Berlín l'any 1989. A partir d'aquest fet històric de capital importància el poder està cada vegada menys fragmentat i gaudim de poc contrast ideològic. Hi ha una concentració preocupant del poder polític, econòmic, tecnològic, militar i cultural en mans d'una potència. La resposta a la concentració i homogenització és l'enfortiment d'un corrent que defensa el que és local i vol apropar el poder als administrats amb polítiques adequades de devolució. Aquesta actitud de defensa de les cultures pròpies queda compromesa per fonamentalismes que condueixen a la xenofòbia i a l'odi envers el veí.

El segon gran canvi a què assistim és el d'una societat que rendeix culte al diner, al vedell d'or. Les fortunes són cada vegada més grans i els miserables ho són també amb més gravetat: les 225 fortunes més importants del planeta equivalen a la renda anual del 47% de les més pobres. L'any 1960 el 20% de la població mundial que residia en els països més rics tenia una renda 30 vegades superior a la del 20% del més pobres. L'any 1995 ja era 82 vegades superior i al 2000 ha augmentat altra vegada. El malbaratament dels recursos ens ha conduït a una situació delicada i compromet la sostenibilitat ecològica. Inclús ens preguntem pel mateix futur de l'espècie humana. Sabem del cert que la Terra no pot aguantar el ritme de depredació a què ha estat

sotmesa en les darreres dècades. Les noves recerques experimentals en el camp de la biogenètica, el protagonisme de la tecnologia i els nous costums consegüents del pas d'una societat industrial a una societat del coneixement i de l'íntangible, ens deixen descol·locats. La frase de José Saramago: "Mai una llàgrima empastifarà un *e-mail*" fa pensar.

Un tercer capítol de canvis que ens afecten plenament són una bateria de modificacions que repercuteixen en el treball, els desplaçaments, la tecnologia, l'aprenentatge i també en l'àmbit familiar i les manifestacions espirituals. Tot i reconeixent els grans avantatges que proporcionen alguns d'aquests nous sistemes de vida, és ben cert que, potser perquè el canvi ha estat tan sobtat i accelerat, veiem com es modifiquen els sistemes de relació i el teixit social ens queda desfilat. La soledat constitueix el botxí de moltes vides, la precarietat del treball i les condicions competitives sumades a continus canvis i obligats aprenentatges condemna a molts a una vida angoixant; la dificultat per trobar vivendes dignes i a l'abast colpeja les capes més modestes de la població. Quan posem les vides humanes sota paràmetres economistes, quan el diner és la mesura de totes les coses, obliguem els més dèbils a viure ben sovint amb perpètua inseguretat.

Aquests fets que acabem de detallar comporten conseqüències familiars molt negatives. A les parelles, víctimes d'horaris impetuosos i no coincidents, els falta la convivència precisa per conrear el seu amor i educar els seus fills. L'augment de divorcis es fa evident en aquelles comunitats on aquests trets són més rellevants. les comunitats eclesials han quedat també afectades per les noves maneres de viure marcades per la individualització, la brevetat i l'obligada rapidesa. Hi ha més dificultat per trobar-se per a les celebracions perquè les noves formes de treball igualen els dies laborals i els festius, els dies i les nits. Els

establiments que estan oberts set dies a la setmana i vint-i-quatre hores al dia són cada vegada més abundants.

Tots aquests canvis tenen repercussions culturals o, millor dit, ells mateixos són ja mostra d'una cultura, cada vegada més globalitzada, ben diferent de les cultures que havíem conegut fins fa ben poc temps. El cristianisme no pot seguir com si aquests canvis no existissin. Apunto a continuació alguns dels seus efectes negatius:

1. La situació no és la més favorable per despertar vivències humanitzadores, ni per viure religiosament camins humanitzadors. Els humans som per naturalesa religiosos, però Déu ens vol especialment "humans", tal com ens comenta Torres Queiruga a *Recuperar la creació* (Sal Terrae). La religió és l'eina, esdevenir plenament humans és l'objectiu. Recuperarem humanitat si tenim coratge per enfortir unes vivències més comunitàries, unes relacions familiars i amicals assossegades, una presència més decidida de la creativitat, com a creadors i també com a receptors de l'obra d'altri, una major dedicació a les vivències espirituals i una relació reconciliada amb la natura.

2. La gent es tanca i moltes persones limiten les seves relacions amb grups d'un alt grau d'afinitat. L'augment d'ONG és un senyal esperançador, però hem d'analitzar el fenomen amb sentit crític. Algunes ONG estan fent una feina encomiable i d'altres actuen de manera contraproduent, amb pràctiques de poca obertura. Una part de la població no pot seguir la inhumana competitivitat i es refugia en el paradís de les drogues o també en estils de vida i ritus fins avui estranys a occident. Moltes persones no se senten atretes per la Bona

Nova o troben que forma part del grup de megarrelats avui en crisi. Una part dels joves han deixat de creure en la possibilitat de canviar el món i intenten simplement que el món no els canviï a ells, però actuant així el món ja els ha canviat. Es renuncia a la utopia positiva per refugiar-se en l'aïllament o bé en la pràctica de la utopia negativa, és a dir, pretendre fer possible el que no ho és: que la cobdícia, l'enriquiment i l'èxit personal siguin la clau de la felicitat.

3. Es constata la pervivència de la cristiandat i de la vivència cristiana entesa més com un paraigua, parallamps o salsavides. Una part de les persones que viuen al marge de qualsevol preocupació cristiana utilitzen signes de religiositat més aviat tronats. No és estranya la substitució de les manifestacions religioses externes per altres més properes a l'àmbit de les supersticions i del sectarisme. A més, el serimonial profà a vegades segueix les mateixes pautes que el religiós. Alguns espectacles són un veritable ritual parareligiós i recorden la part més negativa de la religió, aquella que ha fet somiar mentre hom patia situacions inhumanes i allò que Marx va denunciar com l'opi del poble. Tot això ara es reproduïx amb determinades programacions cinematogràfiques o televisives. Més enllà de certes pràctiques forçades per la pressió social i familiar hi ha la necessitat de celebrar els grans esdeveniments, els "ritus de pas", dins de l'àmbit de l'Església. Hom bateja, fa la primera comunió, el casament o l'enterrament per esma o substituint l'escenari de l'església per un de profà mantenint idèntiques significacions. Hem arribat a la culminació d'un procés veient amb sorpresa la celebració de baptismes i comunions civils!

La crisi iniciada als anys seixanta dóna la impressió que ens porta a la vora d'un precipici on sentim vèrtig, por, angoixa, inseguretats i

tants sentiments que ens demostren que seguim essent humans, però evidencien la poca confiança en el Jesús amb el qual fonamenta la fe en el cristianisme. “No tingueu por!” és una de les expressions evangèliques més insistents. Tenir por és humà, però hauríem de comportar-nos superant por i desconfiances. El bisbe català Pere Casaldàliga ja ens alerta: “El contrari de la fe no és el dubte, sinó la por”. I “no tenir por” vol dir tenir el coratge de fer el que cal fer, malgrat tot.

Certes anàlisis precipitades ens porten a situar l’escenari del cristianisme al d’aquella empresa a punt de tancar per fallida i efectuant in extremis una operació de liquidació total. És una percepció fruit de la precipitació i la manca de rigor. Raimon Pannikar distingeix entre cristiandat (una civilització), cristianisme (una religió) i cristiania (una religió personal). hem passat d’una societat en què per ser cristià calia formar part de la cristiandat a una societat en la qual no es pot ser cristià sense pertànyer al cristianisme. Però moltes persones que no es consideren dins el cristianisme, segueixen l’estil que Jesús va predicar i va viure; és la cristiania. La fe s’adequa als temps nous i quan això no passa, sovint trobem idolatria. Crec que tenia tota la raó Chesterton en afirmar: “Quan es deixa de creure en Déu, no és que es passi a no creure en res sinó que es creu en qualsevol cosa”.

Avesats a una Església protagonista ens costa fer el pas cap a actuacions de discreció (la sal, el ferment, el llevat, el gra de mostassa, els infants...), Jesús tenia predilecció per les coses petites, modestes i quotidianes. Hem confós l’essencial amb el secundari, les formes amb el fons, el nucli amb la pallofa. El nucli és estimar. El cristianisme no tornarà a tenir imperis i tant de bo algun dia tampoc tingui poder temporal. L’art ha deixat d’inspirar-se preferentment en la temàtica religiosa. El cristianisme, però, en les cultures de futur haurà de procu-

rar que tota persona humana, sigui on sigui, tingui tota la seva dignitat respectada. No hi ha millor art que el de procurar vides humanes dignes. No pot haver-hi més ambigüitats sobre temes prou clars: la pena de mort, les injustícies flagrants, l'escarni d'un món opulent davant dels que res no tenen, els ningú que, com apunta Eduardo Galeano, "costen menys que la bala que els mata".

L'Església va saber respondre amb puntualitat els desafiaments de la contemporaneïtat quan, en el moment que s'iniciava la gran crisi dels seixanta, va convocar el Concili Vaticà II. Representa el reconeixement oficial del fracàs del catolicisme polític i inicia plantejaments propers a la inculturació. Per entendre bé la nova concepció no hi ha com les paraules del mateix convocant, Joan XXIII: "no és l'Evangelí que canvia, som nosaltres que comencem a entendre'l millor".

3. Cristianisme, avantguarda o rèmora?

Una de les característiques del nostre món és que vivim un moment de canvi, però no sabem què ens espera. Mirem el passat, albirem el futur, però no ens atrevim a viure el present amb intensitat. Ens avergonyim dels fracassos del sgle XX. Estem passant una cura d'humilitat perquè veiem que la ciència no sempre es domina per posar-la al servei de la humanitat i per construir un planeta amb principis de sostenibilitat. Avui tot porta els prefixos post o neo. Parlem d'una societat postindustrial, postreligiosa, postmoderna o de neoliberal, neorural, et. Sembla com si estiguéssim poc segurs del que cal fer a partir de la pròpia creativitat i ens refugiéssim emparats per la seguretat de vells esquemes. Estem segurs que assistim al final d'un moment històric, però el que ha de venir no ho veiem clar. Després d'haver arribat tard a la modernitat ara els cristians no podem perdre el tren novament. Ens ve de nou la proposta d'esdevenir avantguarda: avantguarda en la recerca de formes de vida humanitzadores, en la solidaritat, en la pacificació i en la defensa de la justícia. Anem a veure-ho.

Avantguarda en la humanització.

El cristianisme serà viu en les cultures de futur si sap descobrir els "signes dels temps", és a dir, la capacitat de dir la paraula adequada en el moment i lloc precís. Ho diu molt bé Rovira Bellosó: "La fe i la cultura no s'han de considerar com dues magnituds ja fetes i separades, sinó com dues realitats en procés i en interacció constant". Per adoptar aquest criteri és imprescindible deslliurar-se d'una visió

de la fe com a una font de seguretats. Si manca la interacció, en lloc d'avantguarda el cristianisme quedarà petrificat, apte només per a estudiosos o historiadors.

Les noves circumstàncies mundials ens conviden a iniciar un aprenentatge per saber conviure amb una pluralitat de maneres d'entendre l'existència. Viure junts, creients i no creients, col·laborant per ampliar el que tenim en comú: l'humanisme expressat perfectament en la Declaració dels Drets Humans. Viure junts amb altres religions. El judaisme, l'islam, el budisme... no poden ignorar-se més. El cristianisme s'ha de saber moure en aquest món plural. La pluralitat cultural ha d'estimular el cristianisme a l'adequació i la pluralitat religiosa l'ha de fer especialment sensible per esdevenir l'avantguarda dels moviments ecumènics. És més, dins del mateix cristianisme hi ha diverses esglésies. També dins del catolicisme ens hem d'acostumar a fer compatible viure en comunió amb expressions diverses, perquè el món, tot i ser global, és encara molt gran per viure manifestacions espirituals sota cànons únics. Els viatges i les migracions ens posen en contacte mons abans closos en si mateixos. És un desafiament perquè és fàcil tancar-se, relativitzar o abraçar l'escepticisme. Tot al contrari, el cristianisme ha de ser el termostat que ajudi a mantenir, junt amb altres, el món a la temperatura normal.

L'escalada de violència manifestada de tantes maneres, els fanatismes, les conseqüències de la misèria ens impulsen a evitar la deshumanització. El cristianisme adoptarà en el futur un ineludible compromís per viure les actituds fonamentals d'acord amb el Jesús de Natzaret. El cristianisme ha d'estar a l'avantguarda, a primera línia, a la mateixa frontera col·laborant amb altres persones inquietes. La mateixa pluralitat de creences ens supedita a una revisió molt més

acurada de les pròpies opcions. El cristianisme s'ha vist sovint colgat de doctrines que no han deixat respirar la vida que és capaç de generar.

L'Església haurà de saber renunciar. Saber situar-se en el món d'avui, del contrari poc podem pensar en un cristianisme de futur. L'anacronisme d'alguns gestos i la persistència en voler mantenir certes normes la fan poc creïble. L'Església d'avui, en el seu conjunt, queda allunyada de molts ambients des dels quals es troba estrany que una persona moderna pugui formar part d'un col·lectiu tan singular. En els àmbits de la modernitat no es valora la força humanitzadora del cristianisme. El cristianisme té diversos problemes que haurà de resoldre davant el repte de fer-se present arreu. La mateixa Gaudium et Spes (núm. 56) enumera unes quantes d'aquestes dificultats. Per exemple:

- Com s'ha de conciliar la intensificació dels intercanvis culturals amb la salvaguarda del patrimoni i de la identitat de cada poble?
- Com s'ha d'harmonitzar la cultura nascuda de les ciències modernes amb la cultura tradicional, fruit de la saviesa de les nacions i de les tradicions clàssiques?
- Com s'ha de reconèixer l'autonomia de les cultures seculares sense caure en un humanisme que refusi la religió?
- A aquestes preguntes cadascú en pot afegir d'altres no menys sorprenents: com casar la fe amb la llibertat de la cultura moderna?, com viure la pobresa evangèlica en la cultura de la opulència?, com mantenir el valor de la gratuïtat en el món de la cobdícia?, on deixar parlar Déu en el planeta dels missatges sense pausa?

Avantguarda en la solidaritat

L'Abbé Pierre, el fundador de les comunitats d'Emaus, dels sense sostre, observava: “Estic convençut que la divisió fonamental de la humanitat no és entre els que es diuen creients i els que es diuen o anomenen no creients. La divisió fonamental és entre els “idòlatres de si mateixos” i els “comulgants”, entre els qui, davant el sofriment dels altres, es giren d'esquena i els qui lluiten per alliberar-los. És la divisió entre els que estimen i els que es neguen a estimar. El cas és que no es pot ser cristià sense ser solidari. La solidaritat no és exclusiva del cristianisme, però n'és consubstancial. Al cristianisme li tocarà fer de pont en la pluralitat cultural del més immediat futur. Haurà de fer-ho desmarcant-se de les solidaritats descafeïnades i lleugeres (“la solidaritat indolora” segons Lipovetxky). Limitar-se a pagar quotes és com assumir un impost més per tenir la consciència tranquil·la. El cristianisme ha de retrobar la veritable solidaritat, aquella que constitueix l'eix transversal de la vida i que afecta totes les hores del dia,

Les comunitats cristianes en les cultures de futur retrobaran els camins de solidaritat impulsant, colze a colze amb altres col·lectius, les noves fórmules emergents de solidaritat com la dels bancs alternatius, fent-se presents en els sindicats, en els partits polítics, en la col·laboració amb organitzacions no governamentals per millorar els drets cívics, sanitaris, educatius i de vivenda dels immigrants; aplicant les possibilitats del boicot, la denúncia i l'acció no violenta. El cristianisme del futur estarà a primera línia i aplicant l'avantguarda de les fórmules solidàries a fi de debatre valors, aturar el despreci ecològic i la cada dia més profunda fossa entre els països del nord i els del sud.

Avantguarda en la pacificació

El cristianisme ha donat sempre proves d'estar al davant de fórmules pacificadores que van des de les innovadores i transcendents assemblees de pau i treva medievals fins a una de les encíclics més difoses: *Pacem in Terris*, missatge dirigit “a tots els homes de bona voluntat”. En aquesta encíclica de Joan XXIII el recurs de la guerra era declarat “irracional”. Ara, a la vista dels profunds canvis que hem comentat més amunt, cal retrobar el lloc del cristianisme en l'avantguarda per aconseguir la pacificació i tenir un compromís, sense ambigüitats, per acabar amb totes les manifestacions contràries a la pau: tortura, pena de mort, guerres, desequilibris econòmics, violències, militarisme, etc. És bo que abans descobrim l'origen de les nostres pròpies pors, l'arrel de les nostres agressions i les motivacions dels sentiments d'exclusió. El cristianisme té un paper cabdal en el proper futur que s'albira encara amb massa fanatisme, intransigència i incapacitat de mirar l'altre.

Avantguarda en la defensa de la justícia

Pau VI ens parla de la “civilització de l'amor”: és cap on el cristianisme té la missió d'apuntar. La civilització de l'amor va més enllà de la justícia. Pot haverhi una perfecta justícia, però freda i amb un mínim d'amor. L'amor, segons aquesta suggerent proposta, ens trasllada a un terreny molt més enlairat: el de la concòrdia. Dia a dia estem més immersos en una societat que és un mosaic. No hi ha una oferta única d'idees, sinó moltes idees. És un veritable supermercat sota un bombardeig informatiu i costa donar cohesió a tanta dispersió. De l'eurocentrisme hem passat al melting-pot, a una barreja que tot just

comença: viatges, informació, intercanvis, immigració, etc. ho faciliten. El cristianisme del futur serà més profètic, es barrejarà amb el món i ho farà confiadament. Caldrà iniar una nova etapa amb intervencions més positives de les persones i de les situacions. Però ja mai més pot donar-se un cristianisme que quedi al marge. Sabem millor que mai la situació que travessen països i continents sencers. Sobren estadístiques i imatges per comprovar que al costat de l'opulència, filla de la cobdícia, trobem la misèria més atterradora. Assistim a la desaparició d'Àfrica, mentre es fonen llengües, cultures ancestrals, espècies, etc. El cristianisme té una paraula profètica ineludible a dir en aquestes noves cultures de futur.

4. Nota final

L'Evangeli no es pot identificar amb cap cultura concreta. El cristianisme de Jesús va néixer en terres asiàtiques. Què hauria passat si la predicació hagués tingut un recorregut diferent del que va tenir? Imaginem els apòstols per Xina, per Àfrica i que el continent europeu hagués quedat per evangelitzar més tard. El missatge, essent el mateix, hauria tingut una expressió diferent en tot el que és accidental. Però de la mateixa manera que cada espai té les seves particularitats per expressar la fe, també els canvis culturals han de comportar una fe dinàmica, atenta a les noves circumstàncies a fi de poder-hi dir la paraula adequada. Quan la fe queda divorciada de les inquietuds de les persones contemporànies, la fe no diu res, no comunica.

Si l'Església vol ser avantguarda en aquests quatre afanys i fructificar les cultures de futur, cal donar també un nou impuls a l'altra cara de la moneda: no pot haver-hi una acció lliure, continuada i vàlida, sense una pau interior que ve del necessari retir, de deixar parlar el silenci, d'escoltar la veu de Déu que ens estima.

Joan Surroca i Sens
Vic, 30 de març de 2000